

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Avdelning 31

DOM
 2016-04-20
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 4639-16

SÖKANDE

Samtrans Skol- och handikapptransporter Stockholm AB, 556291-1965

Ombud: Advokat Jon Kihlman
 Västra Trädgårdsgatan 15
 111 53 Stockholm

Ankomstdatum
 2016-04-20

MOTPART

Huddinge kommun
 141 85 Huddinge

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 713708

Postadress
 115 76 Stockholm

Besöksadress
 Tegeluddsvägen 1

Telefon
 08-561 680 00

Telefax
 08-561 680 01

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-16:30

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

YRKANDEN M.M.

Huddinge kommun (kommunen) genomför en upphandling av turbundna resor med personbil, stortaxi och specialfordon (dnr 2015-006). I tilldelningsbeslut daterat den 26 februari 2016 meddelade kommunen att man avser att teckna avtal med Sirius Omsorg Holding AB (Sirius Holding).

Samtrans Skol- och Handikapptransporter Stockholm AB (Samtrans) yrkar att upphandlingen ska rättas genom att Sirius Holdings anbud diskvalificeras och dess anbud inte får utvärderas. Som grund anförs att Sirius Holding inte har angivit tre referensuppdrag vilket är ett kvalificeringskrav och att det därmed strider mot likabehandlingsprincipen att utvärdera Sirius Holdings anbud samt att Samtrans lider skada om rättelse inte sker. Till stöd för sin talan anför Samtrans bl.a. följande. Som framgår av ska-kraven, punkten 4.5, får referensuppdrag inte vara äldre än tre år, vilket innebär att de inte får ha avslutats före den 19 januari 2013. Sirius Holding har som referenser lämnat Tyresö kommun, Täby kommun och Järfälla kommun. Uppdraget för Täby upphörde den 30 juni 2014. Som framgår av Sirius Holdings årsredovisningar bedrev bolaget ingen verksamhet under åren 2013 och 2014. Åtminstone såvitt avser Täby kan Sirius Holding därför inte under tiden mellan den 19 januari 2013 och den 30 juni 2014 ha utfört det uppdrag som referensen avser. I ska-kraven, punkten 4.11, anges att en leverantör som har för avsikt att använda underleverantörer ska ange detta och vilka underleverantörer som avses. Leverantören ska också på kommunens begäran kunna visa intyg eller avtal m.m. Kravet är framåtsyftande, ger kommunen kontroll över vilka underleverantörer som kommer att utföra uppdraget eller delar av det och skiljer sig således från referenstagning vilken avser förfluten tid. Ett anbud med återopande av annat företags referenser måste kunna kontrolleras redan vid kvalificeringen av leverantörer. Sirius Holding har inte självt utfört uppdraget för Täby. Uppdraget har möjligen utförts av någon av de två i anbudet under punkten 4.13 angivna underleverantörerna men det finns

inget intyg eller motsvarande till stöd för något sådant åberopande. Samtrans anbud kom vid utvärderingen på andra plats efter Sirius Holding. Om Sirius Holding diskvalificeras ska kontraktet tilldelas Samtrans, som följaktligen lider skada om Sirius Holding inte diskvalificeras.

Kommunen bestrider Samtrans yrkande och anför bl.a. följande. Referensuppdraget för Täby utfördes av Sirius Humanum AB (Sirius Humanum), som var det bolag där åkeriverksamheten vid tiden för uppdragets utförande fanns. Åkeriverksamheten överfördes senare till Sirius Färdtjänst AB (Sirius Färdtjänst), numera Sirius Omsorg AB (Sirius Omsorg). I samband härmed överläts avtalet mellan Täby och Sirius Humanum till Sirius Färdtjänst med alla rättigheter och skyldigheter. Sedan dess har verksamheten gällande avtal, system, stab och administration överförts från Sirius Omsorg till Sirius Holding, medan åkeriverksamheten fortsatt ligger kvar i Sirius Omsorg. Den nuvarande uppdelningen mellan bolagen framgår av företagspresentation ingiven i anbudet. Den åkeriverksamhet som nu bedrivs genom Sirius Omsorg har alltså tidigare drivits genom Sirius Humanum och Sirius Färdtjänst. Det faktum att verksamheten drivits i olika bolag ska inte spela någon roll för bedömningen av den åberopade kapaciteten eftersom verksamheten i bolagen hela tiden varit densamma, dvs. åkeriverksamhet i form av utförande av omsorgstransporter. Att låta en koncerns förvaltning ligga i ett holdingbolag och driva affärsverksamheten genom ett dotterbolag är mycket vanligt inom näringslivet och bör inte föranleda att ett intyg om åberopande av kapacitet ska krävas. Hela Siriuskoncernens verksamhet inom omsorgstransporter ligger i Sirius Omsorg vars enda syfte och uppgift är att utföra omsorgstransporter åt Sirius Holdings avtalsparter. Nina Andersson äger genom bolaget Marseld AB både Sirius Holding och Sirius Omsorg och utövar därför full kontroll över bolagens verksamheter. Det saknas formkrav för vilken bevisning som anses godtagbar och att det får avgöras i det enskilda fallet vilken bevisning som krävs. Presumtionen är att ett moderbolag har rätt att förfoga över ett dotterbolags resurser. Enligt kommunens mening

har Sirius Holding visat att bolaget förfogar över den åberopade kapaciteten genom att redogöra för koncernförhållandena i bilagan Företagspresentation. Att Sirius Holding har full kontroll över Sirius Omsorg, vars enda uppgift är att utföra åkeritjänster åt Sirius Holding, gör att det måste anses bevisat att Sirius Omsorg kan tillhandahålla den kapacitet som krävs för uppdragets fullgörande. Kommunen har därmed också kontrollerat lämpligheten hos leverantören trots att intyg eller avtal inte lämnats.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Av praxis följer att det strider mot likabehandlingsprincipen att utvärdera och anta ett anbud som inte uppfyller ska-kraven, se EU-domstolens avgörande C-243/89, *Stora Bält*, punkten 43. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU, och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

I 11 kap. LOU regleras uttömmande vilka bevis på en leverantörs tekniska kapacitet som en upphandlande myndighet får ställa. Av 11 kap. 11 § andra stycket 2 framgår att teknisk kapacitet får styrkas genom en förteckning över de viktigaste varuleveranser eller tjänster som utförts under de tre senaste åren med uppgift om värde och tidpunkt samt huruvida det varit fråga om privata eller offentliga mottagare. Av 11 kap. 12 § LOU framgår vidare att en leverantör får åberopa andra företags tekniska kapacitet. Enligt samma bestämmelse ska leverantören genom att tillhandahålla ett åtagande från företagen i fråga eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

Frågan i målet är om Sirius Holding har uppfyllt ska-krav 4.5 att ha redovisat tre referensuppdrag som inte har avslutats tidigare än tre år före sista anbudsdag.

Av referensformuläret framgår att referensuppdrag har utförts för Tyresö, Täby respektive Järfälla kommuner.

Det är ostridigt att uppdraget för Täby inte utfördes av anbudsgivaren Sirius Holding utan av dess dåvarande dotterbolag Sirius Humanum som, enligt vad kommunen oemotsagt anfört, nu motsvaras av Sirius Omsorg. Av Sirius Holdings årsredovisningar för åren 2013 och 2014 framgår att Sirius Holding ägde samtliga aktier i Sirius Omsorg.

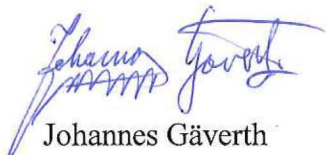
Sirius Holding har således, i enlighet med 11 kap. 12 § LOU, för referensuppdrag 2 åberopat ett dotterbolags tekniska kapacitet. En leverantörs dotterbolag skiljer sig från andra tänkbara underleverantörer genom att moderbolaget per definition, i egenskap av ägare, har makt över sitt dotterbolag. EU-domstolen har i mål nr C-389/92, *Ballast Nedam Groep 1*, punkten 15, konstaterat att ett holdingbolag inte ska uteslutas från en upphandling för att deras dotterbolag som utför arbeten är en självständig juridisk person, se även mål nr C-5/97, *Ballast Nedam Groep 2*, punkten 10. Att referensuppdraget för Täby utfördes av Sirius Holdings dåvarande dotterbolag medför därför inte i sig att dess anbud borde ha förkastats i förevarande upphandling med motiveringen att ska-kravet 4.5 inte är uppfyllt. Det i anbudet åberopade referensuppdraget för Täby är inte för gammalt och vilka perioder Sirius Holding bedrev åkeriverksamheten respektive lät sitt dotterbolag sköta denna är utan betydelse. Den omständigheten att ett av referensuppdragen delvis utfördes av ett dotterbolag som till följd av omstruktureringar i koncernen inte längre finns kvar är enligt förvaltningsrättens mening utan betydelse för bedömningen om referenskravet enligt 4.5 är uppfyllt.

Syftet med att kräva referenser enligt 11 kap. 11 § LOU är att bevisa teknisk kapacitet. Om det har gjorts med andra bolags kapacitet kan en osäkerhet uppstå om kapaciteten fortfarande kan tas i anspråk av leverantören. Därför ska leverantören, enligt 11 kap. 12 § LOU, om den åberopat annans kapacitet tillhandahålla åtaganden från företagen i fråga eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser. Sirius Holding har i enlighet med punkterna 4.11 och 4.12 i förfrågningsunderlaget lämnat in en förteckning över underleverantörer samt i företagspresentationen redogjort för koncernförhållandena. Kommunen har därmed förutsatt att Sirius Holding kommer att förfoga över nödvändiga resurser. Kommunen har inte haft någon skyldighet att ytterligare kontrollera detta eftersom det inte funnits några omständigheter som gett anledning att ifrågasätta att Sirius Holding förfogar över nödvändiga resurser (jfr bl.a. Kammarrätten i Göteborgs dom den 15 juli 2011, mål nr 6417-10 m.fl. och Kammarrätten i Jönköpings dom den 25 februari 2015, mål nr 2947-14). Det har i målet inte heller framkommit något som ger förvaltningsrätten anledning att ifrågasätta att Sirius Holding förfogar över nödvändiga resurser.

Förvaltningsrätten finner således att Sirius Holding har uppfyllt ska-kravet på tre referensuppdrag i 4.5. Därmed har kommunen inte på av Samtrans anförda grunder brutit mot någon bestämmelse eller grundläggande princip för offentlig upphandling. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Johannes Gäverth
Förvaltningsrättsfiskal

David Munck har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.